

אחרי – שבת הגדול תשע"ד

דפדפנה

בין הדף היומי ופרשת השבוע

מסכת ביצה הנלמדת בימים אלו במסגרת לימוד הדף היומי נקראת ע"י חלק מהראשונים בשם "יום טוב" על שם שעוסקת בהלכות המיוחדות ליום טוב.

יום טוב ראשון של פסח החל בשבוע הבעל"ט בעז"ה הינו אחד מששת הימים הטובים מן התורה.

בעש"ק אנו לומדים בדף היומי בדף יב. את אחת ההלכות המרובות הקשורות ליום טוב.

מעניין הוא שהמקור לדין זה הוא מחג הפסח.

המשנה בדף יב. מביאה את מחלוקתם של בית שמאי ובית הלל, האם מותר להוציא דברים מרשות לרשות גם אם אינם לצורך אוכל נפש.

בהקשר זה מביאה הגמרא ברייתא בה נאמר שהשוחט עולת נדבה ביום טוב, לוקה.

מדוע? – מפני שעולה לא נאכלת ונמצא ששחטו אותה שלא לצורך אוכל נפש. עולה שהיא חובת היום זהו ציווי, אך עולת נדבה אין חובה להקריבה ביו"ט ואינה צורך אוכל נפש.

בהסבר רש"י לדברי הגמרא יש דבר מעניין. רש"י מסביר שהמקור לאיסור הוא מהפסוק בשמות כ' בעשרת הדברות: "וְיִוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבֹּת לָהּ אֶלְקִיךָ: לֹא-תַעֲשֶׂה כָל-מְלָאכָה אֲתָהּ וּבִנְךָ וּבִתְךָ, עֲבָדְךָ וְאִמְתְּךָ וּבְהֵמְתְּךָ, וְגִרְךָ, אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ" (שמות כ).

אבל מסורת הש"ס מתקן את המקור של רש"י לפסוק: "וּבַיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן, מִקְרָא-קֹדֶשׁ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם: כָּל-מְלָאכָה, לֹא-יַעֲשֶׂה בָּהֶם--אֵךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל-נַפְשׁ, הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם. (שמות יב)

פסוק זה לקוח מחג הפסח ממנו משתמע כי המלאכה שהותרה הינה לצורך אוכל נפש בלבד.

ומה זכה חג הפסח שדווקא בו יילמד עניין זה של אוכל נפש ביו"ט?

על כך מסביר רש"י בחומש (מוסף רש"י) שפסח הוא בניין אב לשאר הרגלים משום שהוא ראשון, שנאמר: 'בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות'.

נמצאנו למדים שפסח בכור המועדים החל בחודש ה'ראשון הוא לכם' לחודשי השנה מהווה מקור הלכתי ליתר הרגלים.

ראשוניות זו של חג הפסח הבעל"ט והחודש שחל בו מהווים חלק משמעותי מעניין החג.

שמעתי בשם אחד מאדמורי מודזיץ, שהקשה מהו שמשה התקשה בקידוש החודש והקב"ה אמר לו כזה ראה וקדש?

והשיב על פי האימרה ש'כל ההתחלות קשות'. משה רבינו ע"ה שהיה בראשית דרכו כמנהיג היה לו קשה. אמר לו הקב"ה הקושי הזה הוא בסיס איתן להיווצרות העם וכך כל התחלה ככל שהיא קשיחה מוצקה ואיתנה יש לקדשה יותר ויותר. לפי"ז האימרה 'כל ההתחלות קשות' תופסת משמעות אחרת לגמרי. כל ההתחלות ככל שהם קשות במשמעות של חזקות וקשיחות כך יש לקדשן.

יה"ר שנזכה להתקדש בראשוניות הזו של חג הפסח הבעל"ט. ראשוניות שנלמדים ממנה עקרונות הלכתיים לכל המועדים.